

Değerli Başkan /Yönetici,

Okumakta olduğunuz bu **“Mektup”**, ekmek piyasasına yönelik **Rekabet Kurumu’na** ulaşan çok sayıda başvuru veya şikayetten yola çıkılarak hazırlanmıştır. Söz konusu başvuru ve şikayetler, çoğunlukla fırıncı esnafı, ekmek satış noktaları (bakkal, market) ve nihai tüketicilerden gelmektedir.

Bilindiği üzere, **4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un (4054 Sayılı Kanun) 4. maddesi**, **“Rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararları”**nı yasaklamaktadır.

İlgili başvurular incelendiğinde:

- **Bağlı olunan meslek odalarının hazırladığı, azami satış fiyatını gösteren tarifelerin sabit ya da asgari satış fiyatına dönüştürüldüğü ve bunun için baskı yapıp yaptırım uyguladığı,**
- **Satış noktalarının ve bölgelerin belirli fırıncılar arasında paylaşıldığı, bu sebeple satış noktası ve bazı müşterilerin istedikleri fırından ekmek temin edemedikleri,**
- **Fırıncıların bir araya gelmek suretiyle ekmek satış fiyatını belirlediği,**
- **Anlaşmak suretiyle satış noktalarına bırakılan kar marjının sabitlendiği,**
- **Fırıncıların ekmek satış noktalarının tarifelerle belirlenen fiyatların altında satış yapmalarını engellediği ,**
- **Bütün bu konularda varılan anlaşmaların uygulanması için, havuz oluşturulması, senet imzalanması, yazılı veya sözlü taahhütte bulunulması vb. karar ve uygulamaların içinde olduğu gibi rekabet sorunlarının ortaya çıktığı görülmektedir.**

Açıkça ifade etmek gerekirse, ekmek üreticileri arasında yapılan, özellikle fiyat, arz miktarı, satış şartları vb. piyasa unsurlarının birlikte belirlendiği ya da müşteri veya bölge bazında pazarın paylaşıldığı anlaşmalar, **4054 Sayılı Kanun’un 4. maddesi ile açıkça yasaklanmaktadır. Bu türden, yazılı veya sözlü anlaşmalara taraf olan kişi ve teşebbüsler ile bu teşebbüslerin üye oldukları Oda, dernek veya birliklerin ciddi yaptırımlarla karşılaşabilecekleri unutulmamalıdır.**

Ekmek piyasası ile ilgili şikayetlerin bu denli yoğunlukta olmasında, şüphesiz sektörün yapısal sorunlarının etkisi de yadsınamaz. Genel veya bölgesel olarak piyasaya giriş için ciddi engellerin bulunmadığı bu sektörde, mevcut kurulu kapasite genellikle piyasa talebine kıyasen oldukça fazladır. Bazı il veya ilçelerin kendine has özellikleri sebebiyle kurulu kapasite daha da fazla olabilmektedir. Dolayısıyla, düşük kapasite kullanımı durumlarında ekmek üreticileri birbirleriyle yıpratıcı bir rekabete girmektedir. Bu sorun, bazı durumlarda, pazar ve/veya müşteri paylaşımı, birlikte fiyat tespiti gibi piyasanın rekabetçi yapısını bozacak karar ve uygulamalar şeklinde ortaya çıkabilmektedir.

Bu noktada asıl vurgulamaya çalıştığımız husus, önemli olanın rekabetçi bir ortamın tesisi olduğu, rekabetin kuralsız bir yarış olmadığı, bu yarışın hak ve hukuka uygun şekilde yapılması gerektiğidir. **Teşebbüslerin, bir takım yapısal sorunlar nedeniyle de olsa, aşırı rekabetten kaçınmak için kanuna aykırı davranışlar içine girmeleri, kısa vadede olumsuz sonuçlar doğuracaktır.**

Ayrıca şu husus da önemlidir: Fırınların kendilerine mal ve hizmet tedarik eden teşebbüslerin ihlal olarak değerlendirilebilecek eylem, işlem ve uygulamalarından olumsuz yönde etkilenmeleri de mümkündür. **Bu bağlamda, pazar gücüne sahip olan teşebbüslerin, aşırı fiyat, mal vermeyi reddetme, ilgisiz ürünleri bağlayarak satma ve alıcıyı satın almaya zorlama, münhasıran kendisinden tedarik etmeye zorlama gibi uygulamaları da “hakim durumun kötüye kullanılması” demek olduğu için Kanun tarafından yasaklanmaktadır.** Bu çerçevede fırıncı esnafının, **4054 sayılı Kanun** kapsamında olduğunu düşündüğü eylem ve uygulamaları doğrudan veya bağlı oldukları **Oda** vasıtasıyla **Rekabet Kurumu’na** iletmeleri, bu türden ihlallerle mücadele etme bakımından da önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, ekmek sektörünün sorunları hukuka uygun olarak çözülmelidir. Kendi ayakları üzerinde duran, verimlilik ve etkinliği öne çıkaran teşebbüslerin varlığı, ülkemizin geliştiğinin, üretici ve tüketici refahının arttığının bir göstergesidir. Bir başka açıdan da, ekmek piyasalarında rekabetçi bir anlayış, ahlâk ve uygulamanın yaygınlaşması ya da pazarın rekabetçi işleyişini bozan davranışlara karşı ortaklaşa mücadele edilmesi hepimizin ortak sorumluluğudur.

Mektubun ekinde yer alan “Duyuru”nun, tarafınızca üyelerinize ulaştırılması, onların zarar görmemeleri ve konuya ilişkin doğru bilgilendirilmeleri için önem arz etmektedir.

Bu konuda göstereceğiniz duyarlılık için teşekkür eder, size ve birlikte çalıştığınız arkadaşlarınıza başarılar dilerim.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Rekabet Kurumu Başkanı